

การศึกษาและออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อใช้ในการสื่อสารกับ
นักเรียนออทิสติก: กรณีศึกษาที่สถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา
The Study and Creation of Creative Drama Process to communicate
with Autistic Students at the Institute for Special Education
Songkhla Rajabhat University

ตถาตา สมพงศ์^{1*}
Tathata Sompong^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กออทิสติก กรณีศึกษา
นักเรียนในสถาบันการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยนำกระบวนการที่ผู้วิจัยออกแบบมาดำเนินกิจกรรมกับ
นักเรียนออทิสติกจำนวน 3 คน เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ พฤติกรรมและส่งเสริมทักษะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น
ขั้นตอนการดำเนินงานคือทำความเข้าใจกับเด็ก กิจกรรมหลักคือเรียนรู้จากเพลง “คนพิเศษ” โดยให้นักเรียนเลียนแบบ
ท่าทางประกอบเพลงและทำตามโจทย์จากผู้วิจัย จนกระทั่งเป็นผู้ชมละครหุ่นเงาเรื่อง “หม้อดินใบร้าว” กระบวนการ
ทั้งหมดเพื่อสื่อสารกับนักเรียนออทิสติกให้เล็งเห็นคุณค่าในตนเองจากความสามารถของตน ที่สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้
ตามเนื้อเพลง เช่น การลุกขึ้นเปิด-ปิด ไฟ การช่วยเก็บของ เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้ประเมินจากการสัมภาษณ์เพื่อวัดผล
ความเปลี่ยนแปลงในการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนออทิสติก จากการสัมภาษณ์ครูชำนาญการพิเศษ ครูพี่เลี้ยงและ
ผู้ปกครองของนักเรียนในสถาบันการศึกษาพิเศษ 2 ครั้ง คือการสัมภาษณ์ก่อนดำเนินกิจกรรมเพื่อทราบถึงปัญหา จำนวน
6 ท่าน และสัมภาษณ์หลังดำเนินกิจกรรมเพื่อนำมาประเมินผล จำนวน 4 ท่าน ผลการประเมินทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า
กระบวนการละครสร้างสรรค์สามารถทำให้นักเรียนออทิสติกเล็งเห็นคุณค่าของตนเองที่มีต่อสังคมมากขึ้น เนื่องจากมี
พัฒนาการด้านอารมณ์และพฤติกรรมที่ดีขึ้น ส่งผลให้นักเรียนออทิสติกสามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นจากความสามารถ
ของตนได้

คำสำคัญ: ละครสร้างสรรค์ นักเรียนออทิสติก

Abstract

The aim of this research was to study and create a Process of Creative Drama for autistic children at the Institute for Special Education, at Songkhla Rajabhat University. The process involved 1) working with three autistic children 2) to understand and develop their emotions and behavior and thus 3) to encourage the development of happy life skills with the other people. The Process of Creative Drama focused on making the autistic children familiar with the main activity, which was to learn the desired behavior, from the song “Children with Special Need” by emulating the posture of the researcher. Autistic children were the audience in the shadow puppet play called “The Broken Clay Pot.” The purpose of the play was to get the audience to recognize their value, and their ability to help the others such as helping friends to turn on/off the light, or clean up and similar acts. The researcher gained insights on effectiveness by interviewing specialist teachers, teachers and parents of autistic children twice. The first interview was conducted with six individuals before the Creative Drama Process. The

¹ อ., โปรแกรมวิชาศิลปและการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 90000

¹ Lecturer, Performing Arts Program Faculty of Fine Arts, Songkhla Rajabhat University, 90000

* Corresponding author: Tel.: 081-4905773. E-mail address: out_sideme@hotmail.com

second interview was conducted with four individuals after the Creative Drama Process. The assessment showed that the Process of Creative Drama could make autistic children recognize their value in helping others. It is believed this was achieved because the children improved their problems of emotional and behavioral conduct, resulting in their ability to help others with their limited capabilities.

Keywords: Creative Drama, Autistic Students

บทนำ

เด็กออทิสติก (Autistic Children) ตามความหมายของกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐฯ ใน ค.ศ. 1991 (U.S. Department of Education) คือ ความบกพร่องทางพัฒนาการ ด้านการสื่อสารด้วยภาษาถ้อยคำและไม่ใช้ภาษา ถ้อยคำ ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น อาการดังกล่าวเหล่านี้อาจสังเกตเห็นได้ตั้งแต่เด็กมีอายุก่อน 3 ขวบ ซึ่งความผิดปกติ ดังกล่าว ส่งผลต่อพัฒนาการในหลาย ๆ ด้าน เช่น เด็กกลุ่มนี้ชอบทำอะไรซ้ำ ๆ ชอบการเคลื่อนไหวแบบใดแบบเดียว หมกมุ่นกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมาก มีความพอกพองใจกับสิ่งแวดล้อมที่ซ้ำซากจำเจ เป็นต้น ดังที่ พิมพพรรณ วรชุตินธร [1] ได้ให้แนวคิดใหญ่ ๆ ในการอธิบายสาเหตุของภาวะออทิสซึม คือ สาเหตุจากสภาวะจิตใจ และสาเหตุทางชีววิทยา จาก ข้อมูลของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขประจำปี 2560 ประเทศไทยมีจำนวนเด็กออทิสติกประมาณ 3 แสนคน ยัง เข้าถึงการบริการรักษาน้อยและล่าช้า ซึ่งหากได้รับการรักษาที่รวดเร็วช่วงเด็กยังอายุน้อย อาจช่วยให้เด็กสามารถดูแลและ เข้าใจตนเองเพื่อใช้ชีวิตอย่างปกติในสังคมได้ ปัญหาทางด้านพัฒนาการต่าง ๆ ของเด็กออทิสติกส่งผลให้นักเรียนกลุ่มออทิสติก ของสถาบันการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลามีปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์ มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ จนทำ ให้มีปัญหาในการใช้ทักษะชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น และผลกระทบจากปัญหาเหล่านี้อาจทำให้นักเรียนกลุ่มออทิสติกไม่ เล็งเห็นถึงคุณค่าในตนเอง เนื่องจากไม่สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นในสังคมได้ ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของ กระบวนการละครสร้างสรรค์ที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่มนักเรียนออทิสติก สถาบันการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาได้ เนื่องจากนักเรียนในสถาบันการศึกษาพิเศษฯ เป็นเด็กระดับปฐมวัย คือช่วงอายุประมาณ 3-7 ปี ซึ่งเด็กวัยนี้เรียนรู้จากการเล่น กระบวนการละครสร้างสรรค์จึงสามารถนำมาปรับใช้สำหรับเด็กออทิสติกโดยเฉพาะได้ ดังที่ ปาริชาติ จิงวิวัฒนาภรณ์ [2] ได้ให้นิยามและคำจำกัดความไว้ว่า ละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) หมายถึงละครที่ไม่ เป็นทางการ เกิดขึ้นจากการสมมุติบทบาทของผู้ร่วมกิจกรรมภายใต้สถานการณ์สมมุติที่ได้กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นสำคัญ จุดเน้นของละครสร้างสรรค์อยู่ที่กระบวนการที่นำไปสู่ละคร ผู้ร่วมกิจกรรมจำต้องตั้งศักยภาพใน การใช้ความคิด การแสดงออกทางภาษาและทางร่างกาย การใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนทักษะการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น และตามที่ พรรัตน์ ดำรุง [3] ได้กล่าวไว้ว่า ละครสร้างสรรค์หมายถึง ละครนอกกรอบแบบที่นำ องค์ประกอบของละครมาใช้ในห้องเรียน ละครประเภทนี้ไม่ต้องการผู้ชม มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กตามความถนัดของ แต่ละคน โดยการพัฒนาผ่านกระบวนการ ได้ทดลองทำ หาเหตุผลร่วมกัน จัดทำ สร้างสรรค์ ต่อสู้ แก้ปัญหา โดยซึมซับจาก เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนได้รับ ละครสร้างสรรค์เหมาะกับเด็กเล็กมากที่สุด เนื่องจากเป็นละครที่เน้นกระบวนการ (Process) และพัฒนาการของผู้ทำกิจกรรม กระบวนการละครสร้างสรรค์สามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เช่น ปัญหาใน ห้องเรียน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเรื่องทัศนคติเฉพาะบุคคล และสามารถส่งเสริมพัฒนาการต่าง ๆ จากการศึกษาทำให้ ผู้วิจัยพบว่า มีการออกแบบและจัดกิจกรรมที่ใช้กระบวนการทางศิลปะ และการละคร กับเด็กออทิสซึม ทั้งในและ ต่างประเทศ เช่น The Son-Rise Program² ที่ประเทศอเมริกา และกลุ่มพระจันทร์เพ็ญในประเทศไทย เป็นต้น ผู้วิจัย จึงเลือกนำกระบวนการละครสร้างสรรค์มาออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์และพฤติกรรม และส่งเสริมทักษะการ ใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพื่อสื่อสารกับนักเรียนออทิสติกให้เล็งเห็นคุณค่าในตนเอง แก่นักเรียนออทิสติกใน สถาบันการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² Autism Treatment Center of America "Youtube. (2013, May 7). Son-Rise program: [Video file]. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=NeJUK-rXcyQ>

ระเบียบวิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์ในการพัฒนาด้านอารมณ์และพฤติกรรม สร้างเสริมทักษะด้านการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น สื่อสารเพื่อให้นักเรียนออทิสติกเล็งเห็นคุณค่าในตนเองให้แก่เด็กนักเรียนออทิสติกในสถาบันการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยมีระยะเวลาการดำเนินการการศึกษาเป็นเวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้คือ การสังเกตการณ์ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรในการศึกษา 3 กลุ่ม ดังนี้ 1. กลุ่มครูชำนาญการสถาบันการศึกษาพิเศษฯ จำนวน 2 คน 2. กลุ่มครูพี่เลี้ยงสถาบันการศึกษาพิเศษฯ จำนวน 2 คน 3. กลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนสถาบันการศึกษาพิเศษฯ จำนวน 2 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนออทิสติก จำนวน 3 คน ตามจำนวนนักเรียนออทิสติกที่มีทั้งหมดในสถาบันการศึกษาพิเศษฯ ช่วง ปี พ.ศ. 2559-2560 ดังรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนออทิสติกในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา ด้านล่างนี้

ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนออทิสติกในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา

ชื่อ-สกุล	อายุ	ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพิเศษ
1) ด.ช.พรหม วงศ์ (นามสมมุติ)	5 ปี 5 เดือน	ผลการวินิจฉัยของแพทย์เกี่ยวกับลักษณะพิเศษที่ต้องแก้ไข คือ: การสื่อสาร สมาธิ การทรงตัว กล้ามเนื้อมัดเล็ก ลักษณะเด่นของพฤติกรรมเฉพาะตัว : เดินเขย่งเท้า สิ่งที่เด็กชอบหรือสนใจเป็นพิเศษ : ผ้าหรือริบบิ้น ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก : (ปัจจุบัน) สมาธิที่ดีขึ้น การทรงตัว (ไม่เขย่งเท้า) ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ สามารถสื่อสารได้ (อนาคต) สามารถไปเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ และใช้ชีวิตร่วมกับสังคมได้ อย่างปกติ
2) ด.ช.รพีกร สมปอง (นามสมมุติ)	3 ปี 8 เดือน	ผลการวินิจฉัยของแพทย์เกี่ยวกับลักษณะพิเศษที่ต้องแก้ไข คือ: พัฒนาการ ในการพูดช้ากว่าเกณฑ์ ลักษณะเด่นของพฤติกรรมเฉพาะตัว : ไม่มี สิ่งที่เด็กชอบหรือสนใจเป็นพิเศษ : ไม่มี ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก : (ปัจจุบัน) มีพัฒนาการในการพูด โต้ตอบที่ดี (อนาคต) การพูดโต้ตอบและทำตามคำสั่ง สื่อสารได้ดี
3) ด.ช.ประกฤษ สิ้น สม (นามสมมุติ)	3 ปี 8 เดือน	ผลวินิจฉัยของแพทย์เกี่ยวกับลักษณะพิเศษที่ต้องแก้ไข คือ: ไม่พูด พยายาม สื่อสารด้วยท่าทาง ไม่ซับซ้อนความต้องการ มีเสียงพูดเป็นภาษาที่ฟังไม่เข้าใจ ไม่สบตา

ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมทั้งแบบกลุ่มและแบบเดี่ยว เพื่อนำไปใช้จริงกับนักเรียนในสถาบันการศึกษาพิเศษฯ ทุกคน โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังตารางด้านล่าง

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการทำวิจัยโดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์

ระยะเวลา	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ภาพประกอบกิจกรรม
ช่วงที่ 1 กรกฎาคม – สิงหาคม 2559	กิจกรรมกลุ่ม จัดร่วมกับกิจกรรมวงกลมซึ่งเป็นกิจกรรมประจำของทางสถาบันฯ เช่น กิจกรรมโยคะเด็ก กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมทำตามบัตรภาพ ฯลฯ เป็นต้น (จำนวน 10 ครั้ง)	เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนทุกคนในสถาบันฯ	
ช่วงที่ 2 สิงหาคม – ธันวาคม 2559	กิจกรรมเดี่ยว เรียนรู้เนื้อเรื่องและท่าทางประกอบเพลง “คนพิเศษ” กิจกรรมกลุ่ม นำเพลงคนพิเศษมาใช้ในกิจกรรมวงกลมกับนักเรียนทุกคนในสถาบัน (จำนวน 14 ครั้ง)	เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์และพฤติกรรมให้นักเรียนออทิสติกแต่ละคนและนำไปประกอบละครหุ่นเงาเรื่อง “หม้อดินใบร้าว” โดยมีจุดเด่น คือ เน้นการทำซ้ำเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนาทักษะด้านการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น	
ช่วงที่ 3 ธันวาคม 2559	กิจกรรมจัดแสดงละครหุ่นเงาเรื่อง “หม้อดินใบร้าว” ซึ่งจัดแสดงทั้งหมดจำนวน 2 รอบ คือ รอบที่ 1 ที่สถาบันการศึกษาพิเศษ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนพิเศษในสถาบันการศึกษาพิเศษฯ ทุกคน รอบที่ 2 ที่บ้านสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนพิเศษจากสถาบันฯ และนักเรียนปกติจากบ้านสาธิตฯ ร่วมกัน (จำนวน 2 ครั้ง)	เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น และสื่อสารให้เล็งเห็นคุณค่าในตนเอง	

ผลการศึกษา

ผลการนำกระบวนการละครสร้างสรรค์ไปใช้กับนักเรียนออทิสติกในสถาบันการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 3 คน เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์และพฤติกรรม ส่งเสริมทักษะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น สื่อสารเพื่อให้นักเรียนออทิสติกเล็งเห็นถึงคุณค่าของตนเอง ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

นักเรียนออทิสติกแต่ละคนมีความเฉพาะที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของแต่ละคน เช่น บางคนสามารถนั่งนิ่ง ๆ ร่วมทำท่าทางประกอบเพลงได้ ส่วนบางคนต้องใช้สิ่งของที่เขาสินชอบเพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้ร่วมกิจกรรม จากผลการสัมภาษณ์ครูชำนาญการ สถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา ทำให้ผู้วิจัยทราบว่านักเรียนกลุ่มออทิสติกมีปัญหาที่ต้องการการแก้ไข 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรม กล่าวคือ ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ เมื่อไม่พอใจจะแสดงออกถึงอารมณ์รุนแรง เช่น ร้องไห้ โวยวาย และบางคนอาจ

ทำร้ายตนเอง ด้วยอารมณ์และพฤติกรรมดังกล่าว ทำให้ครูในสถาบันฯ สอนสิ่งต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนออทิสติกได้ยาก เนื่องจากขาดสมาธิและการจดจ่อและปัญหาด้านทักษะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากนักเรียนออทิสติกกลัวการเปลี่ยนแปลง เช่น หากมีบุคคลแปลกหน้าเข้ามาในห้องเรียน นักเรียนออทิสติกจะไม่สามารถทำกิจกรรมต่อไปได้ ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และออกแบบกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การสร้างกระบวนการละครสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนออทิสติกในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา ซึ่งมีกระบวนการหลัก ๆ ดังนี้

ช่วงที่ 1 กิจกรรมกลุ่ม เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้นักเรียนพิเศษ ได้แก่ นักเรียนออทิสติกและนักเรียนดาวนซินโดรม ทำร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นและพัฒนาทางด้านอารมณ์และพฤติกรรม จำนวน 10 ครั้ง เช่น กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมโยคะเด็ก กิจกรรมวาดรูปกิจวัตรประจำวัน กิจกรรมปฏิบัติตามรูปภาพกิจวัตรประจำวัน เป็นต้น

ช่วงที่ 2 กิจกรรมเดี่ยว เป็นกิจกรรมสอนเพลงและทำเต้นประกอบเพลง “คนพิเศษ” ให้แก่นักเรียนออทิสติกในห้องเรียนเดี่ยว เพื่อพัฒนาทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมให้แก่นักเรียนออทิสติกรายบุคคล จำนวน 8 ครั้ง

ช่วงที่ 3 การนำกิจกรรมเดี่ยวมาปรับใช้กับกิจกรรมกลุ่ม เป็นกิจกรรมร้องและเต้นทำทางประกอบเพลงคนพิเศษ ในกิจกรรมวงกลมของสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น จำนวน 6 ครั้ง

ช่วงที่ 4 จัดแสดงละครสร้างสรรค์ เป็นการจัดแสดงละครสร้างสรรค์ โดยมีวิธีการนำเสนอในรูปแบบละครหุ่นเงา เรื่อง “หม้อดินใบร้าว” เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นและพัฒนาทางด้านอารมณ์และพฤติกรรม โดยจัดแสดงจำนวน 2 รอบ คือ จัดแสดงรอบแรก กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนพิเศษในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา และรอบที่สอง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนพิเศษ สถาบันการศึกษาพิเศษ และนักเรียนปกติในบ้านสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

กระบวนการที่กล่าวมาข้างต้น ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมทั้งหมด 9-10 เดือน ซึ่งกระบวนการสุดท้ายของการจัดกิจกรรม คือ จัดแสดงละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กพิเศษ สถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา โดยใช้วิธีการนำเสนอเป็นละครหุ่นเงาเรื่อง “หม้อดินใบร้าว” สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกเรื่องนี้มาใช้เพราะเห็นความเฉพาะที่มีคุณค่าในตัวเองของหม้อดินใบร้าว ซึ่งผู้วิจัยได้แนวคิดจากหนังสือนิทานเรื่อง “ขอพลังงอกอยู่กับลูก” ของรัตนา คชนาท โดยผู้วิจัยได้เขียนบทละครหุ่นเงาเรื่องหม้อดินใบร้าว ได้ออกแบบเพลงประกอบละคร คือ เพลงคนพิเศษ และออกแบบกระบวนการแสดง ซึ่งละครหุ่นเงาเรื่องหม้อดินใบร้าว มีกระบวนการในการจัดแสดง คือ 1. ผู้นำกิจกรรมชวนเด็ก ๆ มานั่งหน้าโรงละครและพูดคุยทำข้อตกลงเรื่องการช่วยทำเสียงฝนตกโดยการปรบมือและช่วยร้องเพลง “คนพิเศษ” 2. จัดแสดงละคร 3. ระหว่างการแสดง ผู้นำกิจกรรมชวนเด็กให้มีส่วนร่วมกับการแสดง โดยให้เด็ก ๆ ปรบมือทำเสียงฝนตก จากฝนตก 1 เม็ด คือปรบมือด้วยนิ้วเดียว ค่อย ๆ เพิ่มจำนวนเม็ดฝนจนครบ 5 นิ้ว แล้วค่อย ๆ ลดลงจนเหลือเม็ดเดียวและเงียบไป และทำท่าประกอบเพลง “คนพิเศษ” 4. ละครดำเนินเรื่องจนจบ 5. ผู้นำกิจกรรมร้องเพลง คนพิเศษ ต่อเนื่องจากในละครและระบุเนื้อร้องตามความสามารถของเด็ก ๆ พร้อมทั้งชวนเด็ก ๆ ทำตามเนื้อร้องดังกล่าว ทำของตนเองและของเพื่อน ๆ จนครบทั้ง 3 คน เช่น ช่วยปรบมือ ช่วยเปิดไฟ และช่วยเก็บของ ดังเนื้อร้องเพลง “คนพิเศษ” ในบทละครด้านล่าง และมีองค์ประกอบในการจัดแสดงดังนี้

องค์ประกอบของละครหุ่นเงาเรื่องหม้อดินใบร้าว

1. เรื่องย่อละครหุ่นเงาเรื่อง หม้อดินใบร้าว : มีเด็กชายคนหนึ่ง อาศัยอยู่กับแม่ในกระท่อมที่ทำด้วยหญ้าบ้าน รอบ ๆ บ้านของเขาเต็มไปด้วยต้นไม้ ดอกไม้ ที่แม่และเขาได้ช่วยกันปลูกและรดน้ำพรวันดินทุกวัน ทุก ๆ เช้า แม่จะให้เด็กชายทำหน้าที่รดน้ำต้นไม้เหล่านั้น เด็กชายจะมีหม้อดินสองใบเพื่อนำไปตักน้ำจากลำธาร มารดน้ำต้นไม้ที่บ้าน เด็กชายออกเดินทางโดยถือหม้อดินสองใบไปยังลำธารที่อยู่ไม่ไกลจากบ้านนัก เขาตักน้ำจนเต็มหม้อทั้งสองใบ แล้วออกเดินทางกลับ เมื่อมาถึงบ้าน เด็กชายจะมีหม้อใบสวยที่มีน้ำเต็มหม้อและหม้อใบร้าวที่เหลือน้ำเพียงค่อนหม้อ เป็นอย่างนี้ทุกวัน จนอยู่มาวันหนึ่ง ระหว่างทางเดินกลับบ้าน หม้อใบร้าวก็บอกกับเด็กชายว่าให้ทิ้งตนไว้ข้างทางเถิด เพราะตนนั้นเป็นหม้อใบร้าว ไม่มีค่าอันใด ยิ่งทำให้เด็กชายนั้นเหนื่อยเปล่า เด็กชายได้ยินหม้อใบร้าวพูด ดังนั้น จึงบอกให้หม้อใบร้าวมองข้างทางเดินกลับบ้านฝั่งที่เด็กชายถือหม้อใบร้าวว่าข้างทางนั้นเต็มไปด้วยต้นไม้นี้ดอกไม้ ที่กำลังงอกงามจากน้ำที่หยดจากหม้อใบร้าว และบอกให้หม้อใบร้าวเห็นคุณค่าในตัวของตนเองที่ไม่เหมือนกับหม้อใบสวย ทุกคนย่อมมีคุณค่าในตนเองเสมอ

2. บทละครหุ่นเงาเรื่อง หม้อดินใบร้าว (ตัวอย่าง)

มีแม่และลูกชายอาศัยอยู่ในกระท่อมหลังหนึ่ง รอบ ๆ กระท่อมเต็มไปด้วยต้นไม้นี้ดอกไม้ งดงาม ทั้งสองช่วยกันปลูกและดูแล รดน้ำ พรวันดิน ต้นไม้ดอกไม้เหล่านั้นเป็นอย่างดีทุกวัน

ฉาก 1 กระทั่งและแปลงดอกไม้

(ผู้นำกิจกรรมชวนเด็ก ๆ มานั่งชมละครและบอกกล่าวเด็ก ๆ เรื่องการช่วยร้องเพลง)

(ก้านและแม่ร้องเพลง คนพิเศษ ระหว่างรดน้ำ พรวนดิน ต้นไม้ดอกไม้)

ลองมองฉันให้ดีๆ ฉันนั้นเป็นคนพิเศษ ลัล ลา ลัล ลา ลองมองฉันให้ดีๆ ฉันนั้นเป็นคนพิเศษ
ฉันช่วยรดน้ำ ได้ ลา ลัล ลา ลัล ลา

ไส้เดือน : ฉันช่วยพรวนดิน ได้ (ไส้เดือนค่อย ๆ ขอนไขลงในดิน)

ดอกไม้ : ฉันช่วยแบ่งบาน ได้ (ดอกขบาค่อย ๆ บาน)

แมลง : ฉันช่วยผสมเกสร ได้ (แมลงภูบินวนดอกไม้ แล้วบินขึ้นไปบนท้องฟ้า)

(เมฆก้อนใหญ่ลอยเข้ามา ฝนตก แม่และก้านรีบวิ่งเข้าบ้าน)

(พระอาทิตย์ลับขอบฟ้า ดวงดาวและพระจันทร์โผล่ขึ้นมา)

(เสียงนกร้อง พร้อมกับพระอาทิตย์ขึ้น)

ก้าน : วันนี้พระอาทิตย์มาเร็วจังเลย สวัสดีดอกไม้ สวัสดีแมลง สวัสดีไส้เดือน สวัสดีเพื่อน ๆ

แม่ : (พูดออกมาจากในบ้าน) ก้าน วันนี้ อย่าลืมรดน้ำต้นไม้ล่ะลูก

ก้าน : ได้เลยครับแม่ (วิ่งไปเอาหม้อดินจากในบ้านแล้วออกเดินทางไปยังลำธาร) ฯลฯ

ฉาก 2 ทางเดินเท้าจากบ้านไปลำธาร

(ก้านตักน้ำจากลำธารด้วยหม้อดินทั้ง 2 ใบ คือ หม้อใบสวยและหม้อใบร้าว เขาเดิน ไป-กลับ ระหว่างบ้านและลำธารเพื่อรดน้ำต้นไม้ 2 เที่ยว)

หม้อใบสวย : วันนี้ในลำธารชุ่มไปหน่อยนะ

หม้อใบร้าว : อืม เป็นเพราะเมื่อคืนฝนตกไง

(ก้านก้มลงตักน้ำในลำธาร หม้อใบสวยและหม้อใบร้าวเต้นรำกัน)

หม้อใบร้าว : ฉันช่วยตักน้ำ ๆ

หม้อใบสวย : เธอช่วยตักน้ำ ฉันช่วยพุงเธอขึ้นจากลำธาร

หม้อใบร้าวและหม้อใบสวย : ลัล ลัล ลา

(ก้านตักน้ำจากลำธาร 2 เที่ยว ระหว่างทางเดินกลับบ้าน น้ำจากหม้อใบร้าวรั่วเกือบหมด ในเที่ยวที่ 2 หม้อใบร้าวจึงพูดขึ้นด้วยความละอายใจ)

หม้อใบร้าว : ฉันช่วยเธอได้ไม่ดีเหมือนเมื่อก่อน ตัวฉันมีรอยร้าว ทำให้น้ำรั่วตลอดทาง กว่าเธอจะเดินถึงบ้าน น้ำในตัวฉันก็เหลือเพียงนิดเดียว เธอทิ้งฉันไว้ตรงนี้เถิด แล้วซื้อหม้อใบใหม่มาแทนฉันเสีย

ก้าน : (ยิ้มให้หม้อดินใบร้าว) จะให้ฉันทิ้งเธอได้อย่างไร เธอช่วยรดน้ำต้นไม้ฉันได้ตั้งเยอะ เพราะเธอมีรอยร้าวในดอกไม้เหล่านี้จึงแบ่งบาน (ก้านชี้ไปที่ข้างทางที่เดินผ่านมา)

หม้อใบสวย : ใช่ เธอไม่ได้ช่วยแค่ดอกไม้เหล่านั้นนะ เธอยังเป็นเพื่อนที่ดีของฉันเสมอมา ถ้าไม่มีเธอ ใครจะช่วยพุงฉันขึ้นจากลำธารล่ะ

หม้อใบร้าว : (มองไปที่ข้างทางฝั่งที่ก้านแบกตนมา ตลอดข้างทางนั้นมีดอกไม้บานาพันรู้ เต็มโตสวยงาม แล้วมองมาที่หม้อใบสวย)

หม้อใบร้าว : ดอกไม้สวยจริง ๆ เป็นแนวทางเดินเลย

(ก้านเดินต่อไป รดน้ำต้นไม้ที่บ้าน)

ก้าน : ถ้าไม่มีเธอ ฉันก็คงไม่มีทางเดินดอกไม้สวย ๆ หน่าบ้านฉันหรอก ถึงเธอจะมีรอยร้าว แต่เธอก็ไม่ได้ด้อยคุณค่านะ ทุกคนแตกต่าง แต่มีคุณค่าในตัวเอง

หม้อใบร้าว : ขอบคุณเธอทั้งสองคนมากนะ ฉันรู้แล้วว่าฉันช่วยเหลือผู้อื่นได้ ฉันมีคุณค่าในตัวเอง มันรู้สึกดีอย่างนี้เอง

(ผู้นำกิจกรรม ร้องเพลง คนพิเศษ ระบุเนื้อหา ช่วยรดน้ำต้นไม้ได้ และชวนนักเรียนออกทิสติก ร่วมทำท่าทางประกอบเพลง ตามความสามารถของแต่ละคน เช่น ช่วยเปิด-ปิดไฟ ช่วยเก็บของ เป็นต้น)

ลองมองฉันให้ดีๆ ฉันนั้นเป็นคนพิเศษ ลัล ลา ลัล ลา

ลองมองฉันให้ดีๆ ฉันนั้นเป็นคนพิเศษ

ฉันช่วยรดน้ำ ได้

ลา ลัล ลา ลัล ลา

(ซ้ำ)

จบ

3. ตัวละครหุ่นเงาและอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ตัวละครทั้งหมดมี 7 ตัว ดังนี้

1. แม่

2. ก้าน

3. ไล่เตียน

4. ดอกไม้

5. แมลง

6. หม้อดินใบสวย

7. หม้อดินใบร้าว

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง ได้แก่ กล่องพลาสติก แก้วน้ำติดกระดาษแก้วเป็นสี ๆ เครื่องดนตรีที่หาได้ในครัวเรือน เช่น ขามสแตนเลส ข้อน เมล็ดถั่วเขียวใส่ในขวดพลาสติก ฯลฯ เป็นต้น

4. จอละครหุ่นเงา

5. ไฟฉาย

ภาพที่ 1-4 ตัวละคร ฉากละคร จอละคร ไฟฉาย

ที่มา : ตาตา สมพงศ์

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กพิเศษ กรณีศึกษานักเรียนในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา สรุปผลได้ดังนี้ การเรียนรู้จากทำทางประกอบเพลง “คนพิเศษ” โดยการเลียนแบบทำทางประกอบเพลงจากผู้นำกิจกรรม (ผู้วิจัย) หรือครูผู้สอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลัก คือ การสื่อสารให้นักเรียนออทิสติกเห็นคุณค่าในตนเอง จากการร่วมกิจกรรมการแสดงละครหุ่นเงา เรื่อง “หม้อดินใบร้าว” ที่นักเรียนออทิสติกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำทำทางประกอบเพลง “คนพิเศษ” ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่าภายในตนเอง จากการได้ช่วยเหลือผู้อื่น ทำประโยชน์จากความสามารถของตน เนื้อหาต่าง ๆ ในละครมุ่งเน้นให้นักเรียนออทิสติกเห็นคุณค่าในตนเองและสามารถดูแลอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง จนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ในที่สุด จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบมาดังกล่าวทำให้เห็นว่า นักเรียนออทิสติกในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา สามารถพัฒนาทักษะได้พร้อมกันเกือบทุกด้าน คือ ด้านอารมณ์และพฤติกรรม นักเรียนมีการควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น และแสดงออกถึงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์น้อยลง ทำให้นักเรียนมีสมาธิในการรับรู้และเรียนรู้ที่ดีขึ้น เช่น การรู้จักรอ และอดทนได้มากกว่าเดิม ถึงแม้จะไม่ได้ตั้งใจก็ตาม ทางด้านพฤติกรรมนักเรียนสามารถเลียนแบบทำทางของผู้นำกิจกรรม (ผู้วิจัย) ได้ สามารถทำทำทางประกอบเพลงได้ด้วยตนเอง โดยรู้จักทำนอง จังหวะและเนื้อร้องของเพลง “คนพิเศษ” โดยครูไม่ต้องกระตุ้นเหมือนแต่ก่อน อีกทั้งนักเรียนยังสามารถทำตามโจทย์ที่ผู้นำกิจกรรม (ผู้วิจัย) ให้ตามเนื้อร้องได้เป็นอย่างดี ถึงแม้จะอยู่ต่างสถานที่ กับผู้คนที่ไม่เคยพบเจอก็ตาม ทางด้านทักษะทางการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น นักเรียนสามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น การปรบมือเป็นจังหวะตามเนื้อร้องพร้อมกันกับผู้อื่น การช่วยกันเก็บของหลังจากชมการแสดงเสร็จ กิจกรรมดังกล่าวในกระบวนการละครสร้างสรรค์ส่งเสริมให้นักเรียนออทิสติกเห็นคุณค่าในตนเองจากความสามารถเฉพาะตนที่ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ช่วยเหลือผู้อื่นได้ รู้จักการเข้าสังคม เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอยู่ในโลกส่วนตัว การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้นักเรียนออทิสติกในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา สามารถพัฒนาภาวะทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมให้ดีขึ้นได้ และสามารถส่งเสริมทักษะทางการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นได้ ส่งผลให้ครูในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา สอนนักเรียนออทิสติกได้ง่ายขึ้น เนื่องจากนักเรียนเรียนรู้ที่จะสังเกต สบตา และฟัง ด้วยสมาธิที่จดจ่อมากยิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กพิเศษ กรณีศึกษานักเรียนในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา สรุปผลได้ดังนี้

จากผลการสัมภาษณ์ครูชำนาญการ ครูพี่เลี้ยงและผู้ปกครอง ทำให้เห็นว่า นักเรียนออทิสติกมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมที่ดีขึ้น คือ สามารถดูแลอารมณ์ของตนเองได้ พฤติกรรมก้าวร้าวลดลง มีสมาธิดีขึ้น คือสามารถนั่งชมละครหุ่นงาที่มีความยาวประมาณ 15-20 นาทีได้จนจบกระบวนการ มีอารมณ์ร่วมระหว่างการแสดง รู้จักรอคอยและมีความอดทนมากขึ้น นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมที่ดีขึ้น เช่น สามารถลอกเลียนแบบพฤติกรรม ท่าทางของครูผู้สอนได้ นักเรียนมีความสนใจในการเคลื่อนไหวที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่เพิ่มขึ้น เช่น การเดินไป เปิด-ปิด ไฟ การเดินช่วยครูเก็บของ เป็นต้น นักเรียนออทิสติกในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา มีทักษะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นเพิ่มขึ้น เนื่องจากกระบวนการในการจัดแสดงละครหุ่นงาเรื่องหมอดินโบร้าว รอบที่ 2 ผู้วิจัยได้นำพาเด็ก ๆ จากสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา ไปชมการแสดงที่บ้านสาธิต มรภ.สงขลา ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กพิเศษและเด็กปกติร่วมกัน สังเกตได้จากการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนจากบ้านสาธิต คือ นักเรียนออทิสติกมีความสุขที่ได้เจอเพื่อนใหม่ มีกิจกรรมทำร่วมกัน เช่น การปรบมือพร้อมกัน การลุกขึ้นไปเปิดไฟในสถานที่ใหม่อย่างกระตือรือร้น ไม่กลัวสิ่งแปลกใหม่ที่ไมคุ้นเคยเหมือนที่ผ่านมา การช่วยกันเก็บของหลังจากจบการแสดงร่วมกับเพื่อนใหม่ และนักเรียนออทิสติกสามารถทำตามโจทย์ที่ผู้วิจัยออกแบบเพื่อใช้ในการแสดงละครหุ่นงาได้อย่างครบถ้วนและมีความสุข กิจกรรมเหล่านี้เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งเป็นการดึงนักเรียนออทิสติกออกมาจากโลกส่วนตัวของเขาที่มีก้มข้มทำอะไรคนเดียวให้มาปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนคนอื่นๆ อย่างสนุกและมีความสุข

ประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้มีดังนี้ การวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักเรียนออทิสติกในสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมที่ดีขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เนื่องจากกิจกรรมเน้นการเรียนรู้แบบเดี่ยว เพื่อสร้างสมาธิ ให้จดจ่อกับสิ่งที่อยู่ตรงหน้าได้มากขึ้น นำไปสู่การปรับพฤติกรรมลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ รวมถึงทักษะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร. กุลยา ก่อสุวรรณ [4] ปี 2553 เรื่องเด็กออทิสติก: สอนไม่ยากหากเข้าใจ ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์ ปี 2558 เรื่องการพัฒนาโปรแกรมช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี สอดคล้องกับการสร้างกระบวนการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานในการคัดกรองนักเรียนออทิสซึมของ ดารณี อุทัยรัตนกิจ [5] และคณะ และสอดคล้องกับกิจกรรมของโปรแกรม “Son-Rise Program” ที่มีการใช้กระบวนการที่หลากหลาย เน้นการสื่อสารและเครื่องมือที่ออกแบบมาโดยเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมเดี่ยวของโปรแกรม “Son-Rise Program” ที่มีขั้นตอนในการทำความรู้จักเด็กโดยการเลียนแบบท่าทางและเข้าถึงโลกส่วนตัวของเด็กออทิสติก จนเชื่อว่าเด็กออทิสติกที่เคยเข้าร่วมโปรแกรมนั้น สามารถหายจากอาการออทิสซึมได้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทางสื่อสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรมของโปรแกรม “Son-Rise Program” เพื่อดูเป็นแบบอย่างในการออกแบบกิจกรรมและกระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังกล่าว ในช่วงแรกผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมมาหลากหลายเกินไป เช่น การเล่นเกมโยคะเด็ก โดยมีเรื่องราว และใช้เครื่องมือประกอบกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม คือ การใช้บัตรคำที่เป็นภาพทั่วไป ไม่ใช่ภาพเฉพาะ ซึ่งไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรมให้นักเรียนออทิสติก หลังจากที่ได้พูดคุยกับครูชำนาญการของสถาบันการศึกษาพิเศษและค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ปรับเครื่องมือประกอบกิจกรรมให้เป็นบัตรคำสำหรับเด็กออทิสติกโดยเฉพาะ และปรับกระบวนการโดยเน้นกิจกรรมหลักเพียงกิจกรรมเดียว คือ กิจกรรมเพลงและท่าทางประกอบเพลง “คนพิเศษ” หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ผ่านการทำความรู้จักเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนออทิสติกในสถาบันฯ แล้ว ผู้วิจัยได้ชวนทำกิจกรรมร้องเพลงและท่าทางประกอบเพลง “คนพิเศษ” โดยเข้าห้องเรียนเดียวกับนักเรียนออทิสติกเป็นรายคน ผู้วิจัยเรียนรู้ว่า มีหลักในการสื่อสารระหว่างทำกิจกรรมเดียวที่ได้ผล คือ ผู้วิจัยต้องอยู่ในระยะที่ไม่ใกล้และไม่ไกลจนเกินไป ให้อยู่ในระยะห่างพอที่เขาจะสามารถมองเห็นหน้าของเราได้ ซึ่งตรงกับกรอบเล่าของโปรแกรม “Son-Rise Program” อาการออทิสซึมอาจไม่หายขาด แต่ด้วยกระบวนการที่ต่อเนื่องสามารถช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีอาการออทิสซึมมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นได้ เมื่อเขาสามารถออกจากโลกส่วนตัวของเขาได้แล้ว เขาก็จะสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ช่วยเหลือตนเองและคนอื่น ๆ ได้ จนทำให้ตระหนักถึงคุณค่าในตนเองที่สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ ทั้งนี้ นวัตกรรมสถาบันการศึกษาพิเศษฯ ได้ต่อยอดการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษจากสถาบันการศึกษาพิเศษ มรภ.สงขลา กับนักเรียนปกติที่บ้านสาธิต

มรภ. สงขลา โดยการนำนักเรียนจากสถาบันการศึกษาพิเศษไปร่วมกิจกรรมที่บ้านสาธิต อาทิตย์ละ 1 ครั้ง โดยให้เด็ก ๆ ได้ร่วมใช้ชีวิตผ่านการเล่นร่วมกันในสนามเด็กเล่นของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการด้านการใช้ชีวิตร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- [1] พิมพ์พรรณ วรชุตินธร. (2542). **จิตวิทยาเด็กพิเศษ**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- [2] ปาริชาติ จีงวิวัฒนาภรณ์. (2547). **ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- [3] พรรัตน์ ดำรุ่ง. (2550). **การละครสำหรับเยาวชน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). **เด็กออทิสติก: สอนไม่ยากหากเข้าใจ**. กรุงเทพฯ: บริษัทสหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- [5] ดารณี อุทัยรัตนกิจ ชาญวิทย์ พรนภดล วัจนินทร์ โรหิตสุข นิรมล ยสินทร และสุพัตรา วงศ์วิเศษ. (2548). **การพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีภาวะออทิสซึม สมာธิสัน และบกพร่องทางการเรียนรู้: ระยะที่ 1 การสร้างกระบวนการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานสำหรับการคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสัน บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิสซึม**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.